

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

1708409_RegNr_e2A-84-479/2019

<http://www.infolex.lt/tp/1708409>

Civilinė byla Nr. e2A-84-479/2019
Teisminio proceso Nr. 2-25-3-00207-
2018-2
Procesinio sprendimo kategorijos: (S)
2.6.10.2.1.; 2.6.10.2.2.; 2.6.10.2.3.;
2.6.10.2.4.1.; 2.6.10.5.1.; 3.3.1.14.; 3.3.1
.18.1.; 3.3.1.20

KLAIPĖDOS APYGARDOS TEISMAS

N U T A R T I S **LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU**

2019 m. kovo 20 d.
Klaipėda

Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Žydrūno Bertašiaus (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas), Mariaus Dobrovolskio, Aušros Maškevičienės,

apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **ieškovo V. R.** apeliacinį skundą dėl Plungės apylinkės teismo Kretingos rūmų 2018 m. birželio 18 d. sprendimo civilinėje

byloje pagal ieškovo V. R. ieškinį atsakovei bankrutuojančiai uždarajai akcinei bendrovei „Išieškojimo grupė“ dėl nuostolių ir procesinių palūkanų priteisimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Ieškovas V. R. kreipėsi į teismą su ieškiniu prašydamas priteisti iš atsakovės 6 893,92 Eur nuostoliams atlyginti, 5 procentų dydžio metines palūkanas nuo priteistos sumos, skaičiuojant nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, ir visas bylinėjimosi išlaidas. Nurodė, kad ieškovas V. R. ir V. G. 2003 m. birželio 17 d. sudarė paskolos sutartį, pagal kurią ieškovas V. G. paskolino 16 000,00 Lt (4 633,92 Eur) iki 2003 m. liepos 16 d. V. G. skolos sutartyje nurodytu laiku negrąžino ir į raginimus grąžinti skolą nereagavo. Ieškovas ir atsakovė UAB „Skolų departamentas“ (dabar – BUAB „Išieškojimo grupė“) 2012 m. balandžio 17 d. sudarė reikalavimo teisės perleidimo sutartį Nr. SP/12/04/17, pasirašė skolos priėmimo–perdavimo aktą, pagal kuriuos ieškovas atsakovei perleido teisę į V. G. skolą pagal 2003 m. birželio 7 d. paskolos sutartį. Pagal reikalavimo teisių perleidimo sutarties 1.3 punktą už perleidžiamą reikalavimą naujasis kreditorius įsipareigojo atsiskaityti per 7 dienas po skolos ar skolos dalies išieškojimo. Skolos priėmimo–perdavimo akte Nr. 1 nurodyta perleidžiama suma bei naujojo kreditoriaus įsipareigojimas sumokėti pradiniam kreditoriui 85 proc. nuo išieškotos sumos už reikalavimo teisę, likę 15 proc. numatyti kaip komisinis mokestis naujam kreditoriui. Paaiškėjus, kad UAB „Skolų departamentas“ iš esmės neatliko jokių veiksmų dėl skolos išieškojimo iš V. G., o tik formaliai surašė kelis pranešimus, ieškovas V. R. 2016 m. sausio 25 d. kreipėsi į teismą prašydamas pripažinti niekiniu ir negaliojančiu nuo sudarymo momento 2012 m. balandžio 17 d. reikalavimo teisių perleidimo sutarties 1.3 punktą ir priteisti nuostolius. Kretingos rajono apylinkės teismas 2016 m. gegužės 31 d. sprendimu ieškinį atmetė, motyvuodamas tuo, kad tarp šalių buvo sudaryta atlygintinė sutartis dėl išieškojimo paslaugų teikimo. UAB „Skolų departamentas“ netinkamai vykdant reikalavimo teisių perleidimo sutartį Nr. SP/12/04/17, ieškovas vienašališkai ją nutraukė, kad galėtų pats savarankiškai kreiptis į teismą dėl skolos iš V. G. priteisimo. UAB „Skolų departamentas“ reikalavimo teises ieškovui grąžino 2017 m. kovo 8 d. dokumentų priėmimo–perdavimo aktu Nr. 2. Susigražinęs reikalavimo teises, ieškovas 2017 m. kovo 13 d. su ieškiniu kreipėsi į teismą, prašydamas atnaujinti praleistą ieškinio senaties terminą ir iš V. G. priteisti paskolos sutartyje numatytą sumą bei susidariusius nuostolius. Kretingos rajono apylinkės teismas 2017 m. liepos 11 d. sprendimu ieškinį atmetė dėl to, kad yra praleistas 10 metų ieškinio senaties terminas. Ieškovas dėl šių bylų nagrinėjimo papildomai patyrė 2 260,00 Eur dydžio nuostolius. Nagrinėjant bylas paaiškėjo, kad skolininkė V. G. nuo 2012 m. gegužės mėn. niekur nesislapstė, savo gyvenamąją vietą buvo deklaravusi Palangos miesto savivaldybėje ir nuolat gyveno adresu Duomenys neskelbtini, visą laiką dirbo, o apie gautas pajamas darbdaviai sistemingai informuodavo Valstybinio socialinio draudimo fondą. Ieškovo teigimu, šios aplinkybės suponuoja išvadą, kad atsakovė praktiškai neatliko veiksmų kad išieškoti skolą iš V. G., todėl ieškovui atsirado teisė į nuostolius

atlyginimą. Ieškovo nurodytą 6 893,92 Eur nuostolių atlyginimą sudaro: dėl neišieškotos skolos iš V. G. – 4 633,92 Eur ir 2 260,00 Eur bylinėjimosi išlaidos civilinėje byloje Nr. e2-687-824/2017.

2. Atsakovė BUAB „Išieškojimo grupė“ atsiliepimu į ieškinį su ieškiniu nesutiko ir prašė atmesti kaip nepagrįstą. Nurodė, kad klausimas dėl 4 633,92 Eur dydžio skolininkės V. G. skolos išnagrinėtas Kretingos rajono apylinkės teisme. 2016 m. gegužės 31 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-275-325/2016 Kretingos rajono apylinkės teismas atmetė V. R. ieškinį dėl sutarties sąlygos pripažinimo niekine ir negaliojančia bei skolos priteisimo. Kretingos rajono apylinkės teismas konstatavo, kad prievolė pagal (reikalavimo teisių perleidimo) sutartį atsiskaityti su ieškovu atsiranda tik įvykus sąlygai – išieškojus iš ieškovo skolininkų skolas. Skolos dar nebuvo išieškotos, nes ieškovo skolininkės yra nemokios, neturi jokio turto ir negyvena Lietuvoje, todėl prievolė atsakovei atsiskaityti su ieškovu nėra atsiradusi, nes sutarties sąlyga dar nėra įvykusi. Teismas taip pat konstatavo, kad atsakovė BUAB „Išieškojimo grupė“ neperėmė reikalavimo teisės į ieškovo skolininkes pagal reikalavimo perleidimo sutartį Nr. SP/12/04/17. Atsakovė įgijo tik materialines subjektines teises, o procesinės teisės nebuvo perimtos ir priklausė / priklauso ieškovui. Tiek Kretingos rajono apylinkės teismas, tiek Klaipėdos apygardos teismas, kuris 2016 m. gegužės 31 d. sprendimą paliko nepakeistą, nustatė, jog senaties terminas dėl V. G. skolos buvo praleistas ne dėl atsakovės galimo neveikimo, o dėl to, kad ieškovas pats nesikreipė į teismą dėl skolos priteisimo.
3. Atsakovė taip pat pažymėjo, kad ieškovui antrąjį kartą kreipusis į teismą dėl V. G. 4 633,92 Eur dydžio skolos priteisimo iš atsakovės Kretingos rajono apylinkės teismas 2017 m. liepos 11 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-687-824/2017 ieškovo ieškinį atmetė. Klaipėdos apygardos teismo 2017 m. gruodžio 21 d. nutartimi Kretingos rajono apylinkės teismo sprendimas paliktas galioti nepakeistas. Teismas pakartotinai konstatavo, kad tarp ieškovo ir UAB „Skolų departamentas“ buvo sudaryta sąlyginė prievolė ir kad sąlyga dar nėra įvykusi, t. y. UAB „Skolų departamentas“ nebuvo atsiradusi prievolė atsiskaityti su ieškovu sutartyje nustatyta tvarka, todėl netenkino ieškovo reikalavimo dėl skolos priteisimo. Ir Kretingos rajono apylinkės teismas, ir Klaipėdos apygardos teismas nurodė, kad ieškovas, atsakovei (V. G.) su juo laiku neatsiskaičius gera valia, supratęs apie pažeistą savo teisę ne tik turėjo teisę, bet ir privalėjo laiku kreiptis į teismą dėl skolos priteisimo. Taip pat buvo padaryta išvada, kad atnaujinti senaties terminą ieškovo ieškinio reikalavimui dėl skolos priteisimo pareikšti nėra pagrindo. Atsakovės vertinimu, ieškovas nepagrįstai teigia, jog atsakovė turi atlyginti 4 633,92 Eur žalą, kadangi, kaip Kretingos rajono apylinkės teismas ir Klaipėdos apygardos teismas konstatavo, procesinės teisės visada priklausė ir priklauso tik ieškovui, todėl tiek senaties termino praleidimas, tiek nesusigražinta V. G. skola yra paties ieškovo abejingumo ir neveikimo pasekmė. Ieškovas sutartį su atsakove sudarė apgalvotai, suvokdamas, kad skolų išieškoti nepavyks, ir siekdamas atsakomybę už tai perkelti atsakovei. Be to, ieškovas reikšdamas tokį reikalavimą dėl V. G. skolos ir ieškovo patirtų bylinėjimosi išlaidų elgiasi nesąžiningai, tokiu būdu siekia ne tik išvengti atsiskaitymo už jam suteiktas paslaugas, bet ir iš atsakovės išsireikalauti pinigus, kurių nebegali atgauti iš savo nemokių skolininkų. Už piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis prašė ieškovui skirti ne mažesnę kaip 2 000 Eur dydžio baudą, 50 procentų paskirtos baudos sumokant atsakovei.

II. Pirmosios instancijos teismo sprendimo esmė

4. Plungės apylinkės teismo Kretingos rūmai 2018 m. birželio 18 d. sprendimu ieškinį atmetė. Teismas priteisė iš ieškovo V. R. 773,34 Eur bylinėjimosi išlaidų atsakovei BUAB „Išieškojimo grupė“.
5. Teismas nurodė, kad nėra ginčo dėl aplinkybės, jog Kretingos rajono apylinkės teismo civilinės bylos Nr. e2-275-325/2016 ir nagrinėjamos bylos šalys yra tos pačios. Teismas nustatė, kad ieškovas V. R. civilinėje byloje Nr. e2-275-325/2016 buvo pareiškęs ieškinį atsakovei UAB „Skolų departamentas“ dėl tarp šalių 2012 m. balandžio 17 d. sudarytos reikalavimo teisės perleidimo sutarties Nr. SP/12/04/17 1.3 punkto, nustatančio, kad už perleidžiamą reikalavimą naujasis kreditorius įsipareigoja atsiskaityti per 7 dienas po skolos ar skolos dalies išieškojimo, pripažinimo niekiniu ir negaliojančiu ir skolos (85 procentų nuo sutartimi perleisto reikalavimo) priteisimo. Tai yra minėtoje byloje ieškovas ieškinį teikė remdamasis sandorių pripažinimo negaliojančiais institutu, o šioje byloje ieškinys atsakovei reiškiamas dėl nuostolių, atsiradusių dėl netinkamo reikalavimo teisių perleidimo sutarties, kuri įsiteisėjusiu teismo sprendimu perkvalifikuota į paslaugų sutartį, vykdymo, t. y. ginčas kildinamas iš sutartinės civilinės atsakomybės teisinių santykių. Teismas padarė išvadą, kad nors faktinės aplinkybės (ieškinio pagrindas) abiejose bylose iš esmės yra labai panašios, tačiau konstatuoti, kad reikalavimai yra tapatūs, nėra pagrindo.
6. Teismas nustatė, kad šalys paslaugų teikimo sutartimi iš esmės nebuvo susitarusios, kokius konkrečius skolos išieškojimo veiksmus privalo atlikti atsakovė. Šalys taip pat nebuvo susitarusios ir dėl sutarties neįvykdymo ar netinkamo vykdymo teisinių pasekmių. Pažymėjo, kad duomenų, jog šalys būtų inicijavusios sutarties tikslinimo veiksmus, apsirėžusios iš sutarties kylančias teises ar pareigas, byloje nėra.
7. Teismas nurodė, kad iš ieškinyje dėstomų aplinkybių galima daryti išvadą, jog atsakovė kreiptis į teismą nebuvo įsipareigojusi, tai buvo ieškovo lūkesčiai, nenumatyti šalių sudaryta sutartimi. Pažymėjo, kad tarp šalių sudaryta sutartis buvo nutraukta tik 2016 m. gruodžio 12 d., terminas ieškiniai V. G. pareikšti baigėsi 2013 m. liepos 16 d. Teismas atkreipė dėmesį, kad įsiteisėjusiu teismo sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-275-325/2016 nustatyta, jog ieškovas dėl jo paties kaltės nesikreipė į teismą dėl išieškotojo pakeitimo vykdymo procese, nenutraukė sutarties ir pats nesikreipė dėl skolų išieškojimo į teismą. Pažymėjo, kad įsiteisėjusiu teismo sprendimu konstatuota, kad ieškovas sutarties pagrindu buvo perleidęs tik materialines subjektines teises į skolininkę, procesinėmis teisėmis jis disponavo, tačiau nesiėmė jokių aktyvių veiksmų savo pažeistoms teisėms apginti.
8. Vadovaudamasis nustatytomis aplinkybėmis bei įsiteisėjusiais teismo sprendimais nustatytomis aplinkybėmis teismas padarė išvadą, kad ieškovas neįrodė neteisėtų atsakovės veiksmų. Nurodė, kad ieškovui neįrodžius atsakovės neteisėtų veiksmų, paneigiama kaltės prezumcija, o žalos faktas ir dydis bei priežastinis ryšys nebenustatinėtini.
9. Teismas nenustatė, kad ieškovas būtų pareiškęs tapatų ieškinį, todėl netenkino atsakovės prašymo skirti ieškovui baudą už piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis.

III. Apeliacinio skundo ir atsiliepimo į apeliacinį skundą argumentai

10. Ieškovas apeliaciniu skundu prašo panaikinti Plungės apylinkės teismo Kretingos rūmų 2018 m. birželio 18 d. sprendimą ir klausimą išspręsti iš esmės – ieškinį tenkinti, priteisti bylinėjimosi išlaidas. Apeliacinį skundą grindžia šiais argumentais:

10.1. Teismas nepasisakė ir neanalizavo, kaip buvo vykdoma reikalavimo teisės perleidimo sutartis Nr. SP/12/04/17.

10.2. Teismas padarė neteisingą išvadą, jog šalys paslaugų teikimo sutartimi iš esmės nebuvo susitarusios, kokius konkrečius skolos išieškojimo veiksmus privalo atlikti atsakovė. Atsakovė pripažino, kad pagal reikalavimo teisės perleidimo sutartį Nr. SP/12/04/17 ji turėjo vykdyti ikiteisminį skolos išieškojimą. Faktiškai atsakovė jokių ikiteisminio skolos išieškojimo veiksmų neatliko, nepateikė įrodymų, jog vykdė kokius nors kitus, išskyrus pranešimo išsiuntimą, veiksmus dėl skolos išieškojimo.

10.3. Atsakovė, vykdydama reikalavimo teisės perleidimo sutartį Nr. SP/12/04/17, su ieškovu nebendradarbiavo. Atsakovė, pasirašiusi sutartį, faktiškai jokių ikiteisminio išieškojimo veiksmų nevykdė, todėl ieškovui ir buvo padaryta žala.

10.4. Teismas padarė neteisingą išvadą, jog ieškovas atsakovės neteisėtų veiksmų neįrodė. Atsakovės neteisėtus veiksmus patvirtina aplinkybė, jog atsakovė nevykdė reikalavimo teisės perleidimo sutarties Nr. SP/12/04/17 reikalavimų, pagal kurią ji turėjo teikti paslaugą – vykdyti ikiteisminį išieškojimą iš skolininkės V. G..

11. Atsakovė atsiliepimu į atsakovės apeliacinį skundą prašo pirmosios instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą, o skundą atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidas. Atsakovė taip pat prašo ieškovui skirti baudą už piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis. Atsiliepimą grindžia šiais argumentais:

11.1. Apelianto argumentai, jog atsakovė netinkamai įvykdė šalių sudarytą sutartį, nepagrįsti. Atsakovė tinkamai įvykdė sutartį ir neatliko jokių neteisėtų veiksmų, todėl atsakovei negali būti taikoma civilinė atsakomybė.

11.2. Atsakovė nedelsdama po sutarties sudarymo registruotąją pašto siunta 2012 m. balandžio 19 d. išsiuntė ieškovo nurodytu adresu skolininkei V. G. pranešimą dėl skolos gražinimo. Taip pat atsakovė išsiuntė kelis neregistruotus laiškus, patikrino Gyventojų registro bei Nekilnojamojo turto registro duomenis. Pagal Gyventojų registro duomenis, skolininkė įtraukta į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą nuo 2010 m. birželio 10 d. Kitų duomenų apie skolininkės gyvenamąją vietą ir (ar) darbovietę atsakovė neturėjo ir objektyviai negalėjo turėti. Atsakovė neturėjo (ir šiuo metu neturi) teisės gauti informacijos iš socialinio draudimo įstaigos apie skolininkę, todėl ieškovo argumentai, jog atsakovė turėjo galimybę skolininkei įteikti dokumentus per jos darbovietę, yra nepagrįsti.

11.3. Skundo argumentai, susiję su atsakovės pareiga pareikšti ieškinį V. G., taip pat nepagrįsti. 2016 m. gegužės 31 d. Kretingos rajono apylinkės teismas sprendime civilinėje byloje Nr. e2- 275-325/2016 konstatavo, kad atsakovė neperėmė reikalavimo teisės į ieškovo skolininkes pagal sutartį. Atsakovė įgijo tik materialines subjektines teises, o procesinės teisės nebuvo perimtos ir priklausė ieškovui.

11.4. Nesant neteisėtų veiksmų, nėra priežastinio ryšio tarp žalos ir neteisėtų veiksmų. Taip pat negali būti konstatuota ir atsakovės kaltė. Pažymėtina, kad ne dėl atsakovės neveikimo iš skolininkės nebuvo išieškota skola. Ieškovas beveik devynerius metus iki sutarties sudarymo pats nesiėmė jokių aktyvių veiksmų, kad prisiteistų skolą iš skolininkės. Civilinėje byloje Nr. e2-275-325/2016 pateikti duomenys, kad atsakovė siūlė ieškovui parengti ieškinį, tačiau ieškovas su atsakovės siūlymu nesutiko.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos aplinkybės, argumentai ir motyvai

Apeliacinis skundas netenkinamas.

12. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei patikrinimas, ar nėra absoliučių sprendimo (nutarties) negaliojimo pagrindų (CPK 320 straipsnio 1 dalis). Esant šiai aplinkybei apeliacinės instancijos teismas tikrina teismo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą dėl apskųtos dalies ir analizuoja tik apeliaciniame skunde nurodytus argumentus. Nagrinėjamu atveju absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų apeliacinės instancijos teismas nenustatė (CPK 329 straipsnis).
13. Teisėjų kolegija pažymi, kad pagal CPK 321 straipsnio 1 dalį apeliacinis skundas nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai skundą nagrinėjantis teismas pripažįsta, kad būtinas žodinis nagrinėjimas. Kolegija, įvertinusi apeliacijos dalyką, apeliacinį skundą, sprendžia, jog nenustatyta būtinybė skundą nagrinėti žodinio proceso tvarka, o rašytinis šios bylos nagrinėjimas nepažeis šalių teisių ir užtikrins civilinio proceso koncentracijos ir ekonomiškumo principų įgyvendinimą.

Dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumo

14. Teisėjų kolegija, remdamasi byloje nustatytais faktinėmis aplinkybėmis ir surinktais įrodymais, konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas nepažeidė materialinių ar procesinių teisės normų nuostatų, apeliaciniame skunde išdėstyti teiginiai nepaneigia skundžiamo teismo sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo.
15. Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, kad teismo pareiga pagrįsti priimtą procesinį sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną argumentą. Atmesdamas apeliacinį arba atskirąjį skundą apeliacinės instancijos teismas gali tiesiog pritarti žemesnės instancijos teismo priimto sprendimo arba nutarties motyvams (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. kovo 14 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-7-38/2008; 2010 m. birželio 1 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-252/2010; 2010 m. kovo 16 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-107/2010; kt.*). Nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas, išnagrinėjęs bylą rašytinio proceso tvarka, iš esmės sutinka su pirmosios instancijos teismo nustatytais faktinėmis aplinkybėmis ir išvadomis, todėl pasisako tik dėl esminių apeliacinio skundo argumentų.

16. Apeliacinis skundas iš esmės grindžiamas šiais argumentais: teismas nepasisakė ir neanalizavo, kaip buvo vykdoma reikalavimo teisės perleidimo sutartis Nr. SP/12/04/17; atsakovė vykdydama reikalavimo teisės perleidimo sutartį Nr. SP/12/04/17 su ieškovu nebendradarbiavo; teismas padarė neteisingą išvadą, jog ieškovas neįrodė atsakovės neteisėtų veiksmų.
17. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad tarp šalių susiklostę teisiniai santykiai yra kvalifikuoti įsiteisėjusiu Kretingos rajono apylinkės teismo 2016 m. gegužės 31 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-275-325/2016. Šioje byloje teismas konstatavo, kad nors šalys sudarė 2012 m. balandžio 17 d. reikalavimo perleidimo sutartį, tačiau tarp šalių susiformavę santykiai kvalifikuojami kaip santykiai pagal paslaugų teikimo sutartį.
18. Nagrinėjamoje byloje ieškovas įrodinėjo, kad dėl atsakovės netinkamo 2012 m. balandžio 17 d. reikalavimo perleidimo sutarties vykdymo jis patyrė 6 893,92 Eur dydžio nuostolius.
19. Kiekvienas asmuo privalo tinkamai ir laiku vykdyti savo sutartines prievolės (CK 6.256 straipsnio 1 dalis). Asmuo, neįvykęs ar netinkamai įvykęs savo sutartinę prievolę, privalo atlyginti kitai sutarties šaliai šios patirtus nuostolius, sumokėti netesybas (baudą, delspinigius) (CK 6.256 straipsnio 2 dalis). Sutartinė civilinė atsakomybė galima tik nustatčius jos sąlygas: neteisėtus veiksmus, nuostolius, priežastinį ryšį tarp nuostolių ir neteisėtų veiksmų, kaltę (CK 6.246–6.249 straipsniai). CK 6.256 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad kai sutartinės prievolės neįvykdo ar netinkamai ją įvykdo įmonė (verslininkas), kaltė preziumuojama, jei neįrodo, kad prievolės neįvykdė ar netinkamai ją įvykdė dėl nenugalimos jėgos, jeigu įstatymai ar sutartis nenumato ko kita.
20. Sutartinė civilinė atsakomybė yra turtinė prievolė, atsirandanti dėl to, kad nevykdoma ar netinkamai vykdoma sutartis, kurios viena šalis turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius ar netesybas, o kita privalo juos atlyginti (CK 6.245 straipsnio 3 dalis). Sutartinei civilinei atsakomybei būdinga tai, kad šalis dar iki civilinės teisės pažeidimo sieja civiliniai teisiniai santykiai. Civilinės teisės pažeidimas tokiais atvejais dažniausiai pasireiškia sutarties pažeidimu (CK 6.256 straipsnis). Sutartis laikoma įvykdyta netinkamai, ją įvykdžius tik iš dalies, praleidus įvykdymo terminą, pažeidus kitas sutartas jos vykdymo sąlygas, bendradarbiavimo pareigą, imperatyviasias teisės normas ir pan. Iš esmės sutartine teise ginamas lūkesčių interesas. Tai reiškia, kad šalis tikisi atsidurti tokioje padėtyje, kurioje ji būtų, jei būtų tinkamai įvykdyta sutartis, todėl taikant sutartinę atsakomybę siekiama užtikrinti, kad nukentėjusioji šalis tokioje padėtyje ir atsidurtų. Tuo tarpu deliktinė civilinė atsakomybė yra turtinė prievolė, atsirandanti dėl žalos, nesusijusios su sutartiniais santykiais, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyta, kad deliktinė atsakomybė atsiranda ir dėl žalos, susijusios su sutartiniais santykiais (CK 6.245 straipsnio 4 dalis). Iš esmės deliktine teise ginamas tikrumo interesas, kuris reiškia, kad asmuo tikisi išlikti tokioje padėtyje, kokioje yra (tikisi, kad padėtis neblogės), taigi deliktinės atsakomybės taikymo tikslas – grąžinti asmenį į tą padėtį, kurioje jis būtų likęs, jei nebūtų buvę delikto (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2015 m. gegužės 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-327-687/2015).
21. Teisėjų kolegija pažymi, kad yra pagrįsta pirmosios instancijos teismo išvada, jog šalys paslaugų teikimo sutartimi iš esmės nebuvo susitarusios, kokius konkrečius skolos išieškojimo veiksmus privalo atlikti atsakovė. Būtina atsižvelgti ir į tai, jog tarp šalių nėra

ginčo dėl atsakovės įsipareigojimų turinio, tai yra **šalys susitarė, kad atsakovė vykdytų ikiteisminį išieškojimą.**

22. Minėta, kad ieškovas ir atsakovė UAB „Skolų departamentas“ 2012 m. balandžio 17 d. sudarė reikalavimo teisės perleidimo sutartį Nr. SP/12/04/17 ir skolos priėmimo–perdavimo aktą Nr. 1, pagal kuriuos ieškovas atsakovei perleido teisę į V. G. skolą pagal 2003 m. birželio 7 d. paskolos sutartį. Civilinės bylos Nr. e2-275-325/2016 duomenimis atsakovė 2012 m. balandžio 18 d. registruotu laišku išsiuntė V. G. pranešimą Nr. 12/04/18/2 dėl 17 940,00 Lt skolos grąžinimo. 2015 m. gegužės 11 d. atsakovė patikrino Gyventojų registro bei Nekilnojamojo turto registro duomenis. Gyventojų registro tarnybos duomenimis V. G. nuo 2010 m. birželio 10 d. įtraukta į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą Duomenys neskelbtini savivaldybėje. Kaip matyti iš minėtos bylos medžiagos, kitų įrodymų apie skolininkės V. G. gyvenamąją vietą atsakovė neturėjo ir, sutiktina su atsakove, objektyviai negalėjo turėti.
23. Atmetamai apelianto argumentai, jog atsakovė turėjo galimybę skolininkei įteikti dokumentus per jos darbovietę. Iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Klaipėdos skyriaus 2018 m. vasario 12 d. pažymos, adresuotos V. G., nustatyta, kad skolininkė V. G. nuo 2012 m. gegužės 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. dirbo Duomenys neskelbtini; nuo 2014 m. birželio 6 d. iki 2014 m. lapkričio 18 d. – Duomenys neskelbtini; nuo 2014 m. gruodžio 1 d. iki 2014 m. gruodžio 31 d. – Duomenys neskelbtini nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2014 m. gegužės 29 d. – Duomenys neskelbtini. Šios nustatytos aplinkybės patvirtina apelianto argumentus, jog skolininkė nuo 2012 m. gegužės 1 d. iki 2014 m. gegužės 29 d. dirbo, tačiau vertinant atsakovės ikiteisminio išieškojimo veiksmų apimtį, būtina atsižvelgti į tai, jog atsakovė nebuvo ir nėra sudariusi sutarties su Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba dėl duomenų apie fizinius asmenis gavimo.
24. Taip pat pažymėtina, jog Lietuvos Respublikos socialinio draudimo įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad *informacija apie draudėją, apdraustąjį asmenį, socialinio draudimo išmokos arba kitos išmokos, kurios mokėjimas pavestas Fondo valdybos teritoriniams skyriams, gavėją gali būti pateikta kitiems asmenims tik esant rašytiniam ar jam prilyginamam draudėjo, apdraustojo asmens arba išmokos gavėjo sutikimui arba jo prašymui*, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje ir kituose įstatymuose nustatytus atvejus, kai draudėjo, apdraustojo asmens arba išmokų gavėjo sutikimo nereikia. Byloje nėra ginčo, jog atsakovė neturėjo raštiško skolininkės V. G. sutikimo dėl informacijos teikimo.
25. Teisėjų kolegijos vertinimu, nurodytos aplinkybės suponuoja išvadą, jog atsakovė tinkamai vykdė šalių 2012 m. balandžio 17 d. sudarytą sutartį Nr. SP/12/04/17 ir neatliko neteisėtų veiksmų.
26. Apeliantas šalių sudarytos sutarties pažeidimą įrodinėja ir aplinkybėmis, jog atsakovė, vykdydama reikalavimo teisės perleidimo sutartį Nr. SP/12/04/17, nebendradarbiavo su ieškovu. Apelianto teigimu, atsakovė, turėdama skolos išieškojimo dokumentus, neinformavo ieškovo, kad baigiasi senaties terminas ieškiniui pareikšti. Teisėjų kolegija šiuos argumentus vertina kritiškai.
27. Sutiktina su atsakovės atsiliepimo į apeliacinį skundą argumentais, jog šiuo atveju būtina pažymėti, kad ieškovas beveik devynerius metus iki sutarties sudarymo nesiėmė jokių aktyvių veiksmų, kad prisiteistų iš skolininkės skolą. Bylos duomenimis, V. G. paskolos grąžinimo terminas baigėsi 2003 m. liepos 16 d.; ieškovo ir atsakovės reikalavimo teisės

perleidimo sutartis sudaryta 2012 m. balandžio 17 d., o nutraukta tik 2016 m. gruodžio 12 d. Pažymėtina, kad Kretingos rajono apylinkės teismas 2017 m. liepos 11 d. sprendime, priimtame civilinėje byloje Nr. e2-687-824/2017, konstatavo: „<...> Kretingos rajono apylinkės teismas ir Klaipėdos apygardos teismas nusprendė, jog pagal ieškovo ir UAB „Skolų departamentas“ sudarytą sutartį Nr. SP/12/04/17 reikalavimo teisė į sutartyje nurodytas skolininkes (tame tarpe ir atsakovą šioje byloje) nebuvo perimta, vadinasi ieškovui teisė pareikšti ieškinį dėl skolos pagal paskolos sutartį priteisimo pareikšti prasidėjo 2003-07-17.“ Teisėjų kolegija pažymi, kad civilinėje byloje nėra duomenų, jog ieškovas iki reikalavimo perleidimo sutarties sudarymo būtų reiškęs pretenzijas skolininkei dėl skolos gražinimo. Analogiškos aplinkybės nustatytos ir civilinėje byloje Nr. e2-275-325/2016. Teisėjų kolegija taip pat pažymi, kad Kretingos rajono apylinkės teismas 2017 m. liepos 11 d. sprendime, priimtame civilinėje byloje Nr. e2-687-824/2017, ir Klaipėdos apygardos teismas 2017 m. gruodžio 21 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e2A-1722-538/2017, nustatė, jog senaties terminas dėl V. G. skolos išieškojimo buvo praleistas dėl ieškovo neveikimo – ieškovas beveik 14 metų nuo sužinojimo apie pažeidžiamas teises turėjo teisę ir galimybę pareikšti ieškinį dėl pažeistų teisių gynimo, tačiau per įstatymo nustatytą terminą savo teise nepasinaudojo.

28. Taigi nagrinėjamoje byloje nustatčius aplinkybes, jog ieškinio senaties terminas baigėsi 2013 m. liepos 17 d., įvertinus, jog ieškovas nesiėmė jokių aktyvių veiksmų dėl skolos išieškojimo iš skolininkės, įvertinus ir tai, kad įsiteisėjusiais teismų sprendimais konstatuota, jog ieškinio senaties terminas praleistas dėl ieškovo neveikimo, apeliacinio skundo argumentai, susiję su atsakovės bendradarbiavimo pareigos pažeidimu, atmestini kaip nepagrįsti.
29. Nutarties 19 punkte nurodyta, kad tam, jog būtų pagrindas taikyti atsakovei civilinę atsakomybę, būtina nustatyti visas atsakovės civilinės atsakomybės sąlygas – neteisėtus veiksmus, padarytą žalą, priežastinį ryšį tarp neteisėtų veiksmų ir žalos (CK 6.246–6.249 straipsniai). Akcentuotina, kad nesant vienos iš įstatyme įtvirtintų civilinės atsakomybės sąlygų civilinė atsakomybė negalima. Nagrinėjamu atveju konstatavus, kad atsakovė neatliko neteisėtų veiksmų, tai yra nenustačius vienos iš šių būtinųjų sąlygų – neteisėtų veiksmų - atsakovei civilinė atsakomybė negali kilti. Todėl galima padaryti išvadą, kad pirmosios instancijos teismas teisėtai ir pagrįstai atmetė ieškovo reikalavimą atlyginti nuostolius (CPK 178, 185 straipsniai, CK 6.245–6.250 straipsniai).

Dėl baudos ieškovui skyrimo

30. Atsakovė atsiliepime į apeliacinį skundą prašo ieškovei skirti baudą už piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis. Atsakovė prašymą grindžia tuo, jog ieškovas jau trečią kartą kreipiasi į teismą dėl tos pačios skolos priteisimo, todėl toks ieškovo elgesys vertintinas kaip nesąžiningas. Su šiais atsakovės teiginiais apeliacinės instancijos teismas nesutinka.
31. CPK 5 straipsnis reglamentuoja, jog kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas. Teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos taip pat įtvirtinta Konstitucijos 30 straipsnyje bei Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje, kurioje įtvirtinta teisė į teisingą bylos nagrinėjimą turi būti aiškinama atsižvelgiant į teisės viršenybės principą, kuris reikalauja, kad visi bylininkai

turėtų veiksmingą teisminės gynybos priemonę, kuria pasinaudoję galėtų apginti savo civilines teises (žr. *Beleš and Others v. Czech Republic*, No. 47273/99, §49, ECHR 2002-IX). Teisė į teismą apima ne tik teisę inicijuoti procesą, bet ir teisę, kad teismas ginčą išspręstų (žr. *Kutić v. Croatia*, no. 48778/99, 1 March 2002, §25, 32). Pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką, įstatyme nustatytos teisės įgyvendinimas gali būti laikomas piktnaudžiavimu tik išimtiniais atvejais, kai tokia teise akivaizdžiai naudojamasi ne pagal jos paskirtį (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. kovo 14 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2013).

32. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad V. R. civilinėje byloje Nr. e2-275-325/2016 prašė pripažinti niekiniu ir negaliojančiu nuo sudarymo momento (*ab initio*) 2012 m. balandžio 17 d. reikalavimo teisių perleidimo sutarties 1.3 punktą; iš atsakovės UAB „Skolų departamentas“ priteisti 29 887,66 Eur skolą ir 5 proc. dydžio metines palūkanas. Civilinėje byloje Nr. e2-687-824/2017 ieškovas reiškė reikalavimą iš atsakovės V. G. priteisti 4 633,92 Eur dydžio skolą, 1 158,48 Eur nuostolių atlyginimą ir 5 proc. dydžio metines palūkanas. Nagrinėjamoje civilinėje byloje ieškovas prašo iš atsakovės UAB „Išieškojimo grupė“ priteisti 6 893,92 Eur nuostoliams atlyginti ir 5 procentų dydžio metines palūkanas.
33. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, nėra pagrindo teigti, jog ieškovas reiškia analogiškus ieškinius, todėl nėra pagrindo išvadai, kad ieškovas piktnaudžiauja procesinėmis teisėmis. Aplinkybė, jog ieškovo ieškinys nepagrįstas, nereiškia, jog ieškovas ieškinį padavė kitu tikslu nei siekdamas apginti savo, jo įsitikinimu, pažeistus interesus. Tai savaime nepatvirtina nesąžiningumo ar *sąmoningo* veikimo prieš teisingą ir greitą bylos išnagrinėjimą. Kadangi pateiktą ieškinį kvalifikuoti kaip akivaizdžiai nesąžiningą, pareikštą ne siekiant apginti tariamai pažeistas apelianto teises, bet kitais tikslais nėra pakankamo pagrindo, nėra ir pagrindo ieškovui taikyti procesinę sankciją už piktnaudžiavimą šalies procesinėmis teisėmis (CPK 95 straipsnis).

Dėl bylos procesinės baigties

34. Teisėjų kolegija, įvertinusi bylos rašytinių įrodymų visumą, šalių procesiniuose dokumentuose išdėstytus argumentus, konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai taikė ir aiškino procesinės, materialinės teisės normas, priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą, kurį naikinti apeliacinio skundo motyvais nėra pagrindo. Dėl to ieškovo apeliacinis skundas atmestinas, o skundžiamas sprendimas paliktinas nepakeistas (CPK 326 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Bylinėjimosi išlaidos apeliacinės instancijos teisme

35. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies (CPK 93, 302 straipsniai).
36. Apelianto apeliacinio skundo netenkinus jo turėtas bylinėjimosi išlaidas nepriteistinos.

37. Atsakovė pateikė prašymą priteisti 320,00 Eur bylinėjimosi išlaidas, susijusias su atsiliepimo į apeliacinį skundą surašymu (2018 m. liepos 13 d. sąskaita už teisinės paslaugas Nr. 0234, AB „Swedbank“ išrašas).
38. Pažymėtina, kad atsakovės prašomos priteisti 320,00 Eur bylinėjimosi išlaidos, susijusios su teisinių paslaugų teikimu, neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymo Nr. 1R-77 dėl teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymo Nr. 1R-85 „Dėl rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio patvirtinimo“ numatytos maksimalios sumos, todėl jos priteisiamos iš ieškovo.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 324–331 straipsniais, teisėjų kolegija

n u t a r i a :

Plungės apylinkės teismo Kretingos rūmų 2018 m. birželio 18 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Priteisti atsakovei bankrutuojančiai uždarajai akcinei bendrovei „Išieškojimo grupė“, juridinio asmens kodas 302680936, iš ieškovo V. R., asmens kodas (duomenys neskelbtini) 320 Eur (tris šimtus dvidešimt eurų) bylinėjimosi išlaidoms atlyginti.

Teisėjai

Žydrūnas Bertašius

Dobrovolskis

Marius

Aušra Maškevičienė